

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้น เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ เพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก และเป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ ซึ่งจะทำให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นอกจากนี้ยังเป็นหลักสูตรที่เน้นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน จึงกำหนดให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามแนวทางที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ปฏิบัติจริงในทุก ๆ กลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับช่วงชั้น โดยเฉพาะการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ อาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งมุ่งเน้นความสำคัญในการเรียนจากการปฏิบัติจริง โดยฝึกให้ทำ ให้คิด ให้ศึกษาด้วยตนเอง เน้นกระบวนการทำงานและการจัดการอย่างเป็นระบบพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการออกแบบงานและการทำงานอย่างมีกลยุทธ์ โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนนำเทคโนโลยีมาใช้และประยุกต์ใช้ในการทำงาน รวมทั้งการสร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ เน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและพลังงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าว กลุ่มสาระการเรียนรู้ อาชีพและเทคโนโลยี จึงกำหนดวิสัยทัศน์การเรียนรู้ที่ยึดงานและการแก้ปัญหาเป็นสำคัญบนพื้นฐาน ของการใช้หลักการและทฤษฎี กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 1 - 3) จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา ประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำ

หลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนด วิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนี้ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปี ไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษา แต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 2)

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระที่พัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสภาวะของโลกที่มีความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพและเทคโนโลยี มีทักษะในการทำงาน การจัดการมีความสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการทำงานอย่างเหมาะสม สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ ๆ ร่วมมือและแข่งขันในระดับสากลในบริบทของสังคมไทย มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่องานมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมพื้นฐาน ได้แก่ ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน อันจะนำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเองได้ ตามพระราชดำริในด้านเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักสูตรที่เต็มเต็มความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้แก่ผู้เรียนโดยเน้นการลงมือปฏิบัติของผู้เรียนเป็นสำคัญกระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 32)

ธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระที่เน้นกระบวนการทำงานและการจัดการอย่างเป็นระบบ พัฒนาความคิด สร้างสรรค์ทักษะการออกแบบและการทำงานอย่างมีกลยุทธ์ โดยใช้กระบวนการทางเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศรวมทั้งการนำเทคโนโลยีมาใช้และประยุกต์ใช้ในการทำงาน การสร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ ๆ รวมทั้งการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและพลังงานอย่างประหยัดและคุ้มค่ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นกลุ่มสาระที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันและการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะในการทำงานสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิด และการทำงานอย่างสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีความหมายแก่ผู้เรียนสอดคล้องกับความสนใจและพัฒนาการของผู้เรียนจากการนิเทศติดตามผลของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติพบว่า การจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานอาชีพและเทคโนโลยีมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ ครูสอนโดยไม่มีสื่อการสอน ครูไม่ถนัดในการสอน และครูสอนแบบบรรยายที่เน้นการสอนแบบท่องจำ ทำให้นักเรียนขาดโอกาสที่จะร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ นักเรียนเป็นผู้ฟังและปฏิบัติตามคำสั่งเท่านั้น ตลอดจนสถานที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่พอเพียงกับจำนวนนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูส่วนมากไม่เข้าใจการสอนกลุ่มการทำงานอาชีพและเทคโนโลยีว่าเป็นการฝึกทักษะการใช้เครื่องมือและพัฒนาการทำงาน ส่วนมากครูใช้ความคิดของตนเองเป็นมาตรฐานในการจัดกิจกรรมของนักเรียนทำให้นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในการทำงาน วิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น หรือเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับครูผู้สอนต้องมีการสอนที่ดี การจัดกิจกรรมต้องให้สอดคล้องกับเนื้อหา จึงจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงขึ้นและทำให้การเรียนรู้บรรลุจุดประสงค์และจะต้องสร้างนิสัยที่ดีเกี่ยวกับการทำงาน มีทักษะกระบวนการทำงาน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีและเห็นความสำคัญของงาน ในคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 127 – 128) กล่าวไว้ว่ากระบวนการเรียนรู้เป็นกลวิธีการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้สำหรับกลุ่มการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี คือ ผู้สอนสามารถนำความรู้และทักษะกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมจากสาระภายในกลุ่มหรือกลุ่มวิชาอื่น ๆ มาบูรณาการกันได้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานตามกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น กระบวนการทำงาน กระบวนการคิด กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม และกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จนเกิดทักษะกระบวนการทำงาน ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการตามธรรมชาติและวัยของผู้เรียน

โรงเรียนบ้านสว่าง เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัยถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีครู 9 คน นักเรียน 100 คน และจากรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านสว่าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ในปีการศึกษา 2551 และ 2552 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 74.58 และ 76.00 ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 80 อันมีสาเหตุซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปปัญหาได้ดังนี้ ปัญหาที่เกิดจากผู้เรียน คือ นักเรียนขาดแคลน

ตำราและหนังสือประกอบการเรียนรู้ นักเรียนปฏิบัติงานตามความเข้าใจของตนเอง ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และนักเรียนไม่ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน

ไม่ชอบอ่าน ไม่ชอบศึกษาค้นคว้าและไม่นำความรู้ใหม่ไปประยุกต์ใช้ ส่วนปัญหาที่เกิดจากผู้สอน ได้แก่ ครูขาดแหล่งศึกษาค้นคว้าและครูไม่มีความรู้ในการผลิตเอกสารประกอบการเรียนรู้ ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ ขาดแคลนตำรา/หนังสือประกอบการเรียนรู้ และใบความรู้ไม่น่าสนใจ และไม่มีภาพประกอบ ส่วนปัญหาด้านกระบวนการ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเครื่องมือการวัดและประเมินผลที่ใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ได้วัดตามสภาพจริง โรงเรียนบ้านสว่าง (2552 : 2) ผู้วิจัยจึงต้องหาแนวทางพัฒนาผู้เรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเพื่อจะได้ช่วยพัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข รวมทั้งสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่กำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กระจายและกระจายความสามารถ ประกอบด้วย นักเรียนที่เก่ง ปานกลาง และอ่อน โดยกำหนดกิจกรรมให้สมาชิกรับผิดชอบงานของกลุ่ม มีการหมุนเวียนหน้าที่กันในการทำงานอย่างทั่วถึง มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดมีการช่วยเหลือกัน เป็นการปลูกฝังคุณธรรมที่ดีงาม พัฒนาทักษะการทำงาน และทักษะทางสังคมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายเทคนิค ได้แก่ Jigsaw, Co-op Co-op, TGT, GI, TAI, STAD และ LT พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544 : 37-47) นอกจากนี้ ทิศนา แจมมณี (2546 : 198) ยังกล่าวว่า การเรียนด้วยวิธีกลุ่มร่วมมือจะให้นักเรียนเป็นคนที่มีน้ำใจเป็นนักกีฬาใฝ่ใจผู้อื่นมากขึ้น มีความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยพัฒนาทักษะทางสังคม ทำให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดีขึ้นสามารถเผชิญกับความเครียดและแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดี ทำให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้ และ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550 : 149-150) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เป็นเทคนิคหนึ่งที่เหมาะสมกับเนื้อหากิจกรรมการเรียนที่มีลำดับขั้นตอนแน่นอนหรือโจทย์ปัญหา เทคนิคดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเนื้อหา เรื่อง การปลูกพืชผักสวนครัว ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการแก้ปัญหาที่แน่นอน

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลาย ๆ วิธี ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ประกอบเทคนิค LT จะ

เป็นแนวทางเลือกอีกทางหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น เพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 24 กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้จะต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งจัดการเรียน การสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา การจัดการเรียนรู้สามารถจัดได้ทุกสถานที่และทุกเวลา จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบการเรียน สอดคล้องและครอบคลุมสาระสำคัญในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทั้งหมด และยังนำไปใช้ในการเรียนรู้แบบบูรณาการได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการและเหตุผลดังกล่าวแล้ว จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบการเรียนรู้ แบบร่วมมือ เทคนิค LT เรื่อง การปลูกพืชผักสวนครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข ซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น รวมทั้งจะเป็นประโยชน์แก่วงการศึกษาค้นคว้าและขยายผลต่อผู้ปกครองและชุมชน เพื่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

คำถามการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบการเรียนรู้ แบบร่วมมือ เทคนิค LT เรื่อง การปลูกพืชผักสวนครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หรือไม่?

2. นักเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบการเรียนรู้ แบบร่วมมือ เทคนิค LT เรื่อง การปลูกพืชผักสวนครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นจากก่อนเรียนหรือไม่?

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เรื่อง การปลูกพืชผักสวนครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีความพึงพอใจในระดับใด?

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เรื่อง การปลูกพืชผักสวนครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ของนักเรียน โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เรื่อง การปลูกพืชผักสวนครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เรื่อง การปลูกพืชผักสวนครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เรื่อง การปลูกพืชผักสวนครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง การปลูกพืชผักสวนครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านสว่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 18 คน

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ใช้เวลาทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553

3. เนื้อเรื่องได้จากมาตรฐาน ตัวชี้วัด หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง การปลูกพืชผักสวนครัว จำนวน 7 เล่ม ดังนี้

เล่มที่ 1 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เล่มที่ 2 เครื่องมือการเกษตร

เล่มที่ 3 ดินและการเตรียมดินปลูก

เล่มที่ 4 ผักสวนครัว

เล่มที่ 5 ปุ๋ยและการใช้ปุ๋ย

เล่มที่ 6 การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีธรรมชาติ

เล่มที่ 7 การเก็บเกี่ยวผลผลิต

4. ตัวแปร

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เรื่อง การปลูกพืชผักสวนครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

4.2 ตัวแปรตาม คือ

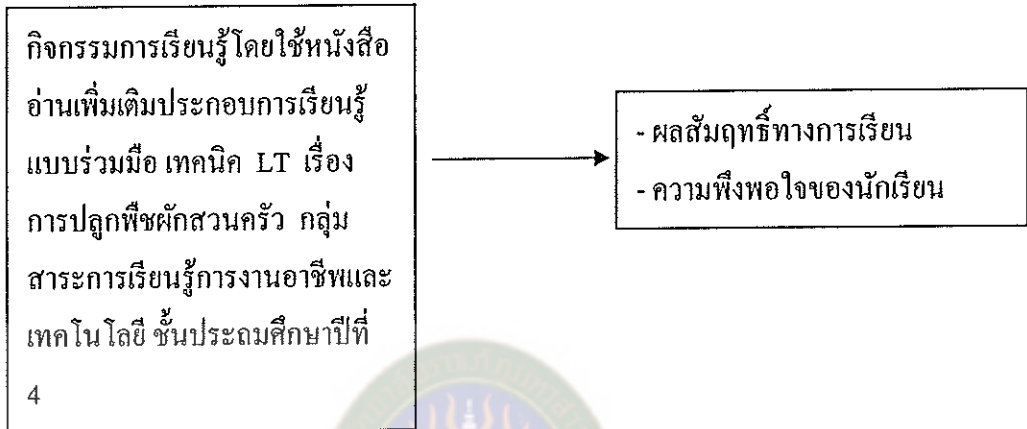
4.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง การจัดทำเอกสารที่มีลักษณะเป็นรูปเล่ม มีภาพประกอบเป็นภาพสี สร้างโดยการวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ

2. การเรียนรู้แบบเทคนิค LT หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 4 คน สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถทางการเรียนที่แตกต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน ในอัตราส่วน 1 : 2 : 1 อยู่ในกลุ่มเดียวกันให้ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบและหมุนเวียนเปลี่ยนหน้าที่กัน กลุ่มจะประสบความสำเร็จได้เมื่อสมาชิกทุกคนรับผิดชอบงานของกลุ่มร่วมกัน ซึ่งมีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนทบทวนเนื้อหาเดิมหรือความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความรู้สึกพึ่งพากันให้เกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียนซึ่งทำได้หลายวิธี คือ กำหนดเป้าหมายร่วมของกลุ่ม การให้รางวัล ให้เอกสารหรือแหล่งความรู้

2. ครูแจ้งให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ และขั้นตอนการทำกิจกรรม

ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียม

1. กำหนดบทบาทของสมาชิกในการทำงานกลุ่ม (Assigned Roles) งานที่มอบหมาย แต่ละงานอาจกำหนดบทบาทการทำงานของสมาชิกในกลุ่มแตกต่างกัน หากเป็นงานเกี่ยวกับการตอบคำถามในแบบฝึกหัดที่กำหนด ควรกำหนดหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มดังนี้

สมาชิกคนที่ 1 ผู้อ่าน

สมาชิกคนที่ 2 ผู้จับบันทึก

สมาชิกคนที่ 3 และ 4 ผู้ปฏิบัติ

บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มแล้วแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทุกคนเข้าใจ

ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้

1. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนรับหนังสืออ่านเพิ่มเติม ครบจำนวนเท่ากับสมาชิกในกลุ่ม แล้วร่วมกันศึกษาหาเนื้อหาใหม่จากหนังสืออ่านเพิ่มเติม

2. ครูชี้แจงวิธีการทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน

3. ครูแจกแบบฝึกหรือใบงานให้ทุกกลุ่ม กลุ่มละ 1 เล่ม นักเรียนช่วยทำงานโดยแบ่งหน้าที่แต่ละคน ดังนี้

สมาชิกคนที่ 1 อ่านคำแนะนำ คำสั่ง ขั้นตอนในการทำงาน หรือ โจทย์

สมาชิกคนที่ 2 คิดวิเคราะห์ และเขียนแสดงวิธีหาคำตอบ

สมาชิกคนที่ 3 คิดวิเคราะห์ และเขียนแสดงวิธีหาคำตอบ

สมาชิกคนที่ 4 ตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบ
เมื่อนักเรียนทำแต่ละข้อหรือแต่ละส่วนเสร็จแล้ว ให้นักเรียนหมุนเวียนเปลี่ยนหน้าที่กันในการทำโจทย์ข้อถัดไปทุกครั้งจนเสร็จแบบฝึกหัดหรือใบงานทั้งหมด

4. แต่ละกลุ่มส่งกระดาษคำตอบหรือผลงานเพียงชุดเดียว ถือเป็นผลงานที่สมาชิกทุกคนยอมรับ และเข้าใจแบบฝึกหรือการทำงานชิ้นนี้แล้ว ซึ่งทุกคนในกลุ่มจะได้คะแนนเท่ากัน

5. ขณะนักเรียนร่วมกิจกรรมแสวงหาความรู้ ครูคอยสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียนประเมินสมรรถนะผู้เรียน ประเมินคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่มที่จะได้รับการขอย่อง ชมเชย ให้รางวัล หรือติดรายชื่อกลุ่มคนเก่งวันนี้ที่บอร์ดหน้าชั้นเรียน และให้กำลังใจกลุ่มที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปองค์ความรู้

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่ม (ผู้ปฏิบัติ) นำเสนอผลงานกลุ่ม

2. ตรวจสอบคำตอบหรือผลงานให้คะแนนด้วยกลุ่มเองหรือครูก็ได้ กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รับรางวัลหรือติดประกาศไว้ในบอร์ด

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล

1. การประเมินผลงานของนักเรียน อาจทำได้หลายวิธี เช่น ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้คะแนนเท่ากัน ซึ่งเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนร่วมมือกัน หรือให้แรงเสริมแบบร่วมมือไปพร้อมกับการให้แรงเสริมรายบุคคล โดยให้คะแนนเป็นรายบุคคลจากผลงานของแต่ละคนและให้รางวัลกลุ่มจากคะแนนรวมของสมาชิกในกลุ่ม หรือนักเรียนได้คะแนนของตนเองรวมกับคะแนนพิเศษ (Bonus Points) ที่ได้จากจำนวนสมาชิกภายในกลุ่มที่ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

2. ประเมินการทำงานของกลุ่มจากการสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน และการอภิปรายในชั้นกระบวนการกลุ่ม

3. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ประกอบการเรียนรู้ แบบร่วมมือเทคนิค LT หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. สร้างความรู้สึกร่วมกัน (Positive Interdependence) ให้เกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียน

2. จัดให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน (Face-To-Face Interaction) ให้นักเรียนทำงานด้วยกันภายใต้บรรยากาศของความช่วยเหลือและส่งเสริมกัน

3. จัดให้มีการรับผิดชอบในส่วนบุคคลที่จะเรียนรู้ (Individual Accountability) เป็นการทำให้นักเรียนแต่ละคนตั้งใจเรียนและช่วยกันทำงาน ไม่กินแรงเพื่อน ครูอาจจัดสภาพการณ์ได้ด้วยการประเมินเป็นระยะ สุ่มสมาชิกของกลุ่มให้ตอบคำถามหรือรายงานผลการทำงาน สมาชิกทุกคนจึงต้องเตรียมพร้อมที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่ม

4. ให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะสังคม (Social Skills) การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี นักเรียนต้องมีทักษะทางสังคมที่จำเป็น ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การตัดสินใจ การสร้างความไว้วางใจ การสื่อสาร และทักษะการจัดการกับข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

5. จัดให้มีกระบวนการกลุ่ม (Group Processing) เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และหาทางปรับปรุงการทำงานกลุ่มให้ดีขึ้น จากหลักการดังกล่าวทำให้ได้รูปแบบการเรียนรู้ร่วมกัน หรือ Learning Together ที่นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อให้ได้ผลงานกลุ่ม ในขณะที่ทำงานนักเรียนช่วยกันคิด และช่วยกันตอบคำถาม พยายามทำให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมและทุกคนเข้าใจที่มาของ

คำตอบ ให้นักเรียนขอความช่วยเหลือจากเพื่อนก่อนที่จะถามครู และครูชมเชยหรือให้รางวัลกลุ่มตามผลงานของกลุ่มเป็นหลัก

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยวัดได้จากแบบทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อ

5. ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ประกอบกิจกรรมแบบร่วมมือ เทคนิค LT เรื่อง การปลูกพืชผักสวนครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบทำยบทแต่ละชุด และการประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียน ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทุกคนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการงานอาชีพและเทคโนโลยีหลังเรียน ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

6. ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าที่แสดงความก้าวหน้าของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบกิจกรรมแบบร่วมมือ เทคนิค LT เรื่อง การปลูกพืชผักสวนครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

7. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติ ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบกิจกรรมแบบร่วมมือ เทคนิค LT เรื่อง การปลูกพืชผักสวนครัว จำนวน 15 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2. ได้หนังสืออ่านประกอบ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียน โดยการใช้หนังสืออ่านประกอบอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นอย่างนำไปประยุกต์ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

3. โรงเรียนได้ขยายฐานความรู้เกี่ยวกับงานเกษตรแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักสวนครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. โรงเรียนได้ผลผลิตคือนักเรียนที่มีคุณภาพทั้งด้านพุทธพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น รวมทั้งจะเป็นประโยชน์แก่วงการศึกษาต่อนักเรียน และขยายผลต่อผู้ปกครองและชุมชน เพื่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY